

Landskap: *Blekinge* Upptecknat av: *Olin Jansson*
 Härad: *Bräkne län* Adress: *Jernariks Källiken*
 Socken: *Bräkne-Hoby* Berättat av: *Ola Svensson*
 Uppteckningsår: *1934* Född år *1859* i *Bräkne-Hoby*

Uppteckningen rör

<i>Odens lundar</i>	<i>sid. 1.</i>	<i>Vivelvindar</i>	<i>sid. 19-20</i>
<i>Skogssurran</i>	<i>" 2-3.</i>	<i>Genvädrat</i>	<i>" 21.</i>
<i>Näcken</i>	<i>" 4-6.</i>	<i>Sjussvandagen</i>	<i>" 22.</i>
<i>Tornen</i>	<i>" 7-9.</i>	<i>Örnkinnens vecka</i>	<i>" 23.</i>
<i>Glafferan</i>	<i>" 10.</i>	<i>Brögång</i>	<i>" 24.</i>
<i>Spökevis</i>	<i>" 11-13.</i>	<i>Skaffans skede</i>	<i>" 25.</i>
<i>Öllependant. Gudsor</i>	<i>" 14.</i>	<i>Om som. drunknat</i>	<i>" 26.</i>
<i>Förelund</i>	<i>" 15.</i>	<i>Liv- och lamsjadder</i>	<i>" 27.</i>
<i>Varek</i>	<i>" 16.</i>		
<i>Om vande</i>	<i>" 17.</i>		
<i>Väderleksteken</i>	<i>" 18.</i>		
		<i>27 sidor.</i>	

Blekings
Böräknings bok.
Böräkne-Höby sn.

4494

Uppst. av Elin Jönsson
1934 Kullerås

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1

Odens lundar.

Odens lundar kunde de få höra, när
de varit av och darrat och roat sig. De höides i luften,
där de for och gödde. Men det var först några fåglar.

Skogsmanen.

Sven Vipp var ute för skogsmanen många gånger. Hon såg ut som ett folkminne, men man fick aldrig se henne på bakken. Han följade henne många gånger. Men se han höll sig mycket med folkminnet.

Min mor talte om skosman i Raska-
måla. Det var en stor sten, som kallades Snö-
pundet, och där kunde folk få gå och gå och vara
förvillade. Och sen kunde de få höra skosman
skälla åt dem.

4494

Appl. Sten Jönsson
Ber. da. Jönsson
f. 1859 i Bk. Höf.

4

Näckan.

Här i sjönmen har de sett necken. Jag
hade varit ute och sått, och då så jag lilla sonen, att
han skulle ta hästen och vandra den vid sjön. Men
han kunde inte få hästen till sjön. Då stod där som
ett stort fjärr. Hästen frustade och satte iväg
hem. Pojken gick sen ner och skulle se efter det,
men då syntes där varken fjät eller annat efter det.

5
Br.
Bräknar Inn
Br. Stoby
1934

4494

Uppst. Petrus Jansson
Br. Olof Svensson
f. 1859 i Br. Stoby

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

5

En gång såg jag ett underligt kreatur flyga
här nere på björn, och det var nog Necken. Stör som
en oss var han. Necken är en anda, som kan visa sig
i olika skapnader.

4494

M.

Bröderna

M. Stolz

1934

Uppm. Rikard Jansson
Mullin

Per. Olof Svensson

J. 1859 i M. Stolz

En gång kom det en lön, som bodde här. Ne-
re och sa: "Jag tror inte gå förbi sjön här nere, för
nackan sitter på en sten och är som en stor gubbe.
Men när vi kom dit, så var där ingenting."

Tomben.

Tomben har jag nog hört talas om, men jag har inte sett nå'n. En Böhmälä var borta. Den smälade de om levälsarna. Bonden skickade ut pigan med en fallrits mat och en sup, men pigan kastade ut det, men sen blev hon sjuk i sex veckor och hostade blod.

Jag hade varit i Viken^x, och när jag kom
hem, så började bror och allt på gårdan att sur
så dand, och så kom det en mjölsäck och rullade
över gårdan. Det var Lousen som drog till gårdan. Det
var, när jag hängde i Raskamåla till Peter Svenssons.

^x) = Jernavik.

Hade de Pontas, så blev de aldrig utfattiga. De drog till dem från andra, och där Ponten var, brändes teknaturerna. De sa, att det var en liten grå-skäggig gulbe med lura på huvudet.

Gluffesson.

Enas huskam såg gluffesson många gånger.
Hon gick upp från sjön, ända upp till köksdörren.
Ena tänkte skjuta henne, men bestämde sig: "Låt henne
gå: hon förtjänar ingen råg." Se gluffesson var
då folk liksom borta.

Spökeviser.

En gång när min syster kom vid Böke-
måla. sjöarna, så låg där en lummigdale utbrudd, men
hon krydde sig inför om den. Men sen kom det en kull
och gick efter henne. Hon sprang, och hon lyckas, att
hon väcks och blev så lång, så hon lyckas, att hon skre-
lade över skogen.

Jag kom en gång vid jöarna i Böke-
måla, och då sprang där en fölsing inmanför gård-
gården. Sen sprang han över den höga gårdsgården och
sen tillbaka igen. "Kan det vara en fölsing?" sa jag.
"Nej, ty dig inte om den," sa den som jag var i sällskap
med, "det har jag sett många gånger!"

Det var en sjo, som hette Mien. - Mien har sitt ursprung där. - Och i den sjön hade en sånhet sig de litte lönerna död, och nu var det fräga om vem som hade gjort av med lönerna. Så var det en som ködde med ett vinkellass och, då kom en Karl och gick i sällskap med lönerna, och han tyckte, att han kände Karlén. "Nu det visstligen den jag tycker", sa han, "men han är ju död!" - "Ja det är det", sa Karlén, och sen talte han om, hur han blev borta. De var länge i sällskap, och anden sa, att han hade fått lofte att tala om det. Men när det dogdes sa han, att han måste tillbaka till sitt rum. "Se", sa han, "jag får gå här till den tiden är som var bestämd för mig, för jag gick bort i förbind." - Enke Nilsson i Bekansmål har talat om det för mig.

Det egendomligt Gissken.

Den torka i Båkesmåla såg jag en kväls,
att det kom ett tånt, som var en 6 alnar långt, och
for förbi tvärs öfver vägen. Andra, som var med, såg
det också. De sa, att de sett det för, och att det bruk-
ade fara mellan sjöarna där. Jag blev så skälvande
av det.

Förbud.

Det slag gjorde jag likekista, och då kunde jag få förbud ibland. När jag låg, kunde jag höra det knacka två gånger, och då var jag säker på att det dröjde inte länge, innan det var någon död, och det behövdes en likekista. - Det var en kist nere, som sa: "Du får snart göra en likekista till mig." Snart kom ånkan och ville ha mig till att göra en kista. Hon sa: "Jag har varit av och förskott på en kista, men ingen vill eller kan göra en." - "Det får jag väl göra då", sa jag, "för den är beställd." - "Är den beställd?" sa hon. "Ja, det är den."

Vassel.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

16

När det kom till julaften, och de hade lagat maten och skild sig vid för dagen, så släckte de elden och ropade hos askan och fämnade till den. Sen skulle de gå dit på morgonen efter och se. Då skulle de få se, om folk eller bändlar skulle födas eller dö på gården det året. Då skulle de få se fjät i askan, och de kunde se, om det var folkafjät eller fjät. Om fjälet stod inåt spisen, så skulle de bli vid huset, men var fjälet vänt från spisen, så skulle någon gå bort från huset och dö under året. Det hade Måns Svensson i Raskarnåla för sig. Han var för till handlaren i Björkeryd.

En secunde.

Somliga kunde få se så mycket så'nt där. Där var en Peter Svensson, Humle-Peter, i Böke-måla. Han kunde inte höra till stämman, utan att han fick se varenda gång. De sa, att det var ett lyke. När han kom till ett visst ställe, så fick han se. En gång lycktes han, att där stod fyra man och gladda en häst mitt på vägen, och han kom inte förbi. En annan gång kom det fyra man och bar en luktstaka över vägen. Det brann i kistan, och han såg liket. Och Nils, som åkte med, frågade: "Varför stannar du här i alekärret?" - "Ja, hästen brukar stanna här, vi får vänta lite", svarade Peter. När hästen ska begynte gå, så sa han: "Säg du ingenting?" - "Nej!" - "Du må se, jag såg, jag." Och han var som stelmunder.

Väderleksteken.

Om de kunde få se vintergatlan i augusti,
så skulle de se efter, hur den stök opp vid hörisson-
ten. De skulle se, om den var flammig, och om de
fick tidig vinter eller bläckig vinter.

Vivvelvinden.

Nocka. Feller skulle gå ner till sjön
och ta gäddor, och när han och en lilla kom ner till
sjön, så kom det som en orkan från backen och
ner i sjön och rörde upp hela sjön. Han sa att
det var en hopar olyg där!

En gång kom det som en orkan i så-
den här boka. Den tog havarna och kastade undan
den.

Genvärdet.

21

De stuv opp i almenacken, hundraut väd.
ret var på hästen. Se passade de på sex månader
därefter, för då skulle vädet bli litadant. Se min
mor sa, att det är fyra hundra på året. 13 veckor är
ett fjärdedel av. Så sa de efter, vilken datum den
första snön kom. Se skulle de passa sig den dagen
på väsen för att så, för den dagen skulle det regna. De
heltade opp det i almenacken, och det gör vi också.
Sex månader därefter kommer det igen. Var det tre
då's med rimfrost, så skulle en akta sig sex månader
därefter, för då blir det regn i tre dygn, och då ställde en
om, så att en hade hört omne f. d.

Gussorare-dagen.

Fick de regn gussorare-dagen, den 27
juli, så fick de regn en längre tid. Det blev ostadigt
vädret en sex-ryr veckor.

Framtimmersveckan.

Framtimmersveckan eller pisseveckan
börjar på måndagen. Då brukar det regna.

Åsgång.

När man var barn, brukade de gå åsgång. Och för en 50 år sen var det en som gick vid spårstranden och hörde, om det skulle bli gott frukt. Då hörde han, hur frukten liksom pipar. - Hans Svansson i Persnäs brukade gå ner till 'valhyrken' i Fralbul. - De gick åsgång på afton. Den dagen skulle de också se någon eld. På väg såg Hans Svansson, att de dansade kring björken. "Det var färdigt, vad de dansar", sa han då. Men då kom där en och gav honom en orfitt, och sen gick han inte mer.

Blekinge
 Bräcke hd
 Bräcke 1847
 1934

4494
 1855
 1859
 1859

LUNDS UNIV.
 FOLKMINNES-
 ARKIV

25

Staffans skede.

Nada's morge skulle de rida
 "Staffans skede". Först eller sen på en häst. De red
 till nabostugorna och blev kaffterade, för de skulle
 ju inte baka av julen. Brännvinsflaskan fallades
 inte någon gång.

En kvinna som drunknat i Nättsjön.

26

Det är flera ställen som har sänkt sig i Nättsjön här nere. En kvinna från Öjelmult sänkte sig där. Två år efter hette de henne. Jag hade varit ute en natt, och då hörde jag som en jänne i sjön. Sen hette vi ett ben där, och då hette vi vidare, och en söndag plockade vi upp så många vi kunde. En hel vecka därefter så hette jag kom ut, så rakt hunden i vedboden och hade ett stort ben av lamm, en ryggkosta och två revben.

4494

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

27

Björinge
Björne hof
Björne hof
1950 1904

1950 1904
1904. 1904
1904. 1904
1904. 1904

Lin - och hamnsådden.

Linset skulle räs på Karlina - dagen. Eller
barnen var hamnsådden.